

Микола ЛАЗАРОВИЧ

**Чин легіону
Українських січових
стрільців
на Тернопіллі**

(друга половина 1915 – початок 1918 р.)

УДК 94(477.84)
ББК 63.3-4(Укр)
Л 17

Рецензенти:

доктор історичних наук, професор кафедри історії України Чернівецького
національного університету ім. Ю. Федьковича
П. П. Брицький

доктор історичних наук, професор, заступник директора Інституту
українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України
М. Р. Литвин

доктор історичних наук, професор, провідний спеціаліст відділу новітньої історії
та політики Інституту історії України НАН України
С. С. Падалка

На обкладинці використано ілюстрацію В. Зайця

Лазарович М. В.

Л 17 Чин легіону Українських січових стрільців на Тернопіллі (друга
половина 1915 – початок 1918 р.) / М.В. Лазарович. — Тернопіль :
Навчальна книга – Богдан, 2012. — 224 с.

ISBN 978-966-10-7437-7

УДК 94(477.84)
ББК 63.3-4(Укр)

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

Наукове видання

ЛАЗАРОВИЧ Микола Васильович

**ЧИН ЛЕГІОНУ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ
НА ТЕРНОПІЛЛІ**

(друга половина 1915 — початок 1918 р.)

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактори *Василь Герасимчук, Наталя Пуківська*
Обкладинка *Ростислава Крамара*
Комп'ютерна верстка *Ольги Постумент*

Підписано до друку 17.11.11. Формат 84x100/16. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 21,7. Умовн. фарбо-відб. 21,7.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.
Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
E-mail: publishing@budny.te.ua, office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

© Лазарович М.В., 2012
© Навчальна книга – Богдан,
майнові права, 2012

У монографії на основі широкого кола опублікованих та архівних матеріалів висвітлено події, пов'язані з російською окупацією Тернопілля під час Першої світової війни, та збройну боротьбу легіону Українських січових стрільців проти загарбників на теренах краю. Проаналізовано процес становлення стрілецтва як національної військово-політичної формації, яка поряд із воєнними діями активно займалася ідейно-політичною працею, подано основні напрямки культурно-мистецької та просвітницької діяльності УСС, їх вплив на формування та поглиблення національної свідомості українського суспільства. Значну увагу приділено розгляду становища мешканців Тернопільщини в роки воєнного лихоліття.

У додатках подано документи, пов'язані з перебуванням УСС у краї, поіменний список уродженців Тернопілля, які під час Першої світової війни служили в складі стрілецького легіону, та короткі біографії окремих із них. Книга містить близько 600 світлин і розрахована на усіх, хто цікавиться вітчизняною історією та минувиною Тернопільської області.

95-річчю боротьби легіону УСС

проти російських загарбників

на Тернопілля присвячую

Переднє слово

Любов к отчизні де героїть,
Там сила вража не устоїть,
Там грудь сильніша од гармат»
Іван Котляревський

Виповнюється 95 років чину Українських січових стрільців на Тернопіллі, де впродовж другої половини 1915 — початку 1918 р. вони вели кровопролитні бої проти російських загарбників. Важко знайти місцевість між Золотою Липою та Збручем, де б не було стрілецьких могил, на яких, поряд із прізвищами полеглих борців, були викарбувані призабуті вже написи, сумні й водночас горді: «Впав за волю України». Сотні молодих патріотів загинули на схилах гори Лисоні, поблизу сіл Конюхи* та Куропатники на Бережанщині, в інших місцях. Своєю боротьбою стрільці здобули чимало відзнак і похвал, викликали пошану й симпатії союзників, змусили рахуватись із собою ворогів.

Останні й досі не можуть забути січових лицарів та їх найбільшої «провини» — боротьби за самостійну Україну. Так, ще не встигло висохнути чорнило на Указі Президента України Віктора Ющенка «Про заходи з відзначення, всебічного вивчення та об'єктивного висвітлення діяльності Українських січових стрільців» від 6 січня 2010 р.¹, як Москва, сполошившись, тут же вирішила повчити Україну історії. Традиційно не переймаючись такими «дрібницями», як втручання у внутрішні справи іншої держави, вона вустами спікера Держдуми Російської Федерації Бориса Гризлова заявила: «Це не перший недружній крок українського президента, який через політичну кон'юнктуру продовжує нав'язувати курс на перегляд спільної історії»².

Поштова листівка, видана Пресовою кватирою УСС.
Малюнок О. Новаківського, 1918 р.

* Нині Козівського району.

¹ Указ Президента України № 5/2010 «Про заходи з відзначення, всебічного вивчення та об'єктивного висвітлення діяльності Українських січових стрільців» (6 січня 2010 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/10315.html>

² Москва знову вирішила повчити Україну історії [Електронний ресурс]// Українська правда. — 2010. — 7 січня. — Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/news/2010/01/7/4594247/>

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі,
придбайте, будь ласка, повну версію книги.